

ROMÂNIA
UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Istorie medievală, premodernă și istoria artei
1.4. Domeniul de studii	Studii culturale
1.5. Ciclul de studii	Master
1.6. Programul de studii/ Calificarea	Studii Iudaice

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei				Curente de idei în Iudaism.	
2.2. Titularul activităților de curs				Dr. Maria Radosav	
2.3. Titularul activităților de seminar				Dr. Maria Radosav	
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					40
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					40
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					40
Tutoriat					13
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		133			
3.8 Total ore pe semestru		175			
3.9 Numărul de credite		7			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Laptop, videoproiector
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Laptop, videoproiector

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none">• formarea de abilități de comunicare, scrisă și orală, prin elaborarea și susținerea unor lucrări scrise și referate pe tematica aferentă• însușirea și utilizarea conceptelor specifice domeniului
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none">• munca în echipă• capacitatea de analiză și critică științifică• capacitatea de analiză interdisciplinară

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul își propune să ofere o imagine generală asupra istoriei mișcării de <i>Haskalah</i> ("Iluminismul evreiesc") și a literaturii ebraice dezvoltată în cadrul ei.
7.2 Obiective specifice	Cursul își propune familiarizarea studenților cu evoluția mișcării de <i>Haskalah</i> ("Iluminismul evreiesc"), care a fost o mișcare ideologică și socială apărută în colectivitățile evreiești din Europa centrală în secolul al XVIII-lea, extinsă și dezvoltată în colectivitățile evreiești din Europa răsăriteană în secolul al XIX-lea. Cursul își propune să reliefeze principalele etape de evoluție ale acestui curent de idei din cadrul iudaismului și să îi familiarizeze pe studenți cu scrierile publicistice, pedagogice și literare create de <i>maskilim</i> (iluminiști).

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. <i>Haskalah</i> timpurie în statele germane în secolul al XVIII-lea. Menachem Mendel Lefin, scriitor ebraic maskil timpuriu. Moshe Chayym Luzzatto și începutul literaturii ebraice în spiritul <i>Haskalah</i> în Italia.	Prelegere	
2. Moses Mendelssohn: filosof evreo-german, scriitor ebraic, traducător al Bibliei în limba germană. Moses Mendelssohn și mișcarea de <i>Haskalah</i> : concepții și păreri.	Prelegere	
3. "Haskalah berlineză". Naftali Herz Wessely și opera lui pedagogică și literară. Isac Euchel: poziția și	Prelegere	

influența lui; opera lui literară. Revista ideologică și literară ebraică "HaMeassef".		
4. Haskalah în Imperiul Habsburgic. Herz Homberg și școlile "moderne" întemeiate și impuse de guvern în Galiția. Shalom HaKohen și anuarul literar ebraic "Bikurei Ha- Etim" (Viena, 1820-1831). Începutul mișcării de Haskalah în Galiția. Nachman Krochmal: ideolog maskil și scriitor ebraic; lucrarea "Moreh nebuchei hazeman". Diferența de orientare între Nachman Krochmal și fiul său Abraham Krochmal. Revistele ideologice și literare ebraice "HaTzefirah" și "Kerem Chemed".	Prelegere	
5. Evoluția "Haskalah galițiene". Yosef Perl și polemica lui literară împotriva hasidismului: scrierile sale literare satirice ebraice "Megaleh temirim" și "Bochen tzaddik". Yitzchak Erter și scrierile sale literare și satirice ebraice împotriva hasidismului. Alți scriitori ebraici maskilim din Galiția în anii 20-50 ai secolului al XIX-lea: Meir Letteris, Aryeh Leib Kinderfreund, Yaakov Eichenbaum. Revista politică și literară "Ivri Anokhi". Traduceri din literatura germană în limba ebraică.	Prelegere	
6. Haskalah în Rusia: periodizare. Aspecte sociale, filosofice și literare în cadrul mișcării de Haskalah în Rusia în prima ei fază (până la 1840). Yitzchak Ber Levinzon: opera lui literară; scrierea lui "Teudah beYisrael" și influența ei în Rusia. Mordechai Aharon Ginzburg, operele lui literare și polemice și efortul lui pentru difuzarea valorilor Haskalah în Rusia.	Prelegere	
7. A doua fază a mișcării de Haskalah în Rusia: Haskalah susținută de guvern (1840-1856). Serghei Uvarov și rețeaua de școli condusă de Max Lilienthal. Consiliul rabinic și întemeierea seminariilor rabinice. Poziția maskilim în societatea evreiască din Rusia.	Prelegere	
8. Cea de-a treia fază a mișcării de Haskalah în Rusia: 1856 – anii 80 ai	Prelegere	

<p>secolului al XIX-lea. Problema integrării economice și a productivizării evreilor. Societatea pentru promovarea culturii în rândul evreilor din Rusia ("Chevrath marbeh Haskalah beYisrael"). Dezvoltarea literaturii ebraice a Haskalei (I). Folosirea idișului pentru propagandă și transformarea lui în limbă literară: Sholem Yankev Abramovitch (Mendele Moykher Sforim). Principiul trilingvismului ebraică – germană – rusă.</p>		
<p>9. Dezvoltarea literaturii ebraice a Haskalei (II) și a literaturii idiș în spiritul Haskalei: Yehudah Leib Gordon; Moshe Leib Lilienblum; Adam HaKohen; Mikhah Yosef Lebensohn; Avraham Uri Kovner; Mordechai David Brandstetter; Reuven Asher Braudes; Avraham Mapu. Traducerile în limba ebraică din literaturile germană, franceză, rusă. Publicațiile ideologico-literare "HaMelitz", "HaKarmel", "HaTzefirah". Ziarul "HaMaggid" și răspândirea lui în Rusia.</p>	Prelegere	
<p>10. Haskalah radicală: Peretz Smolenskin și opera lui ideologică și literară. Revista "HaShachar" (Viena) și influența ei în Galiția, Rusia, România. Avraham Ber Gottlober și opera lui literară.</p>	Prelegere	
<p>11. Problema reformismului religios. Apariția reformismului religios în Germania ca fenomen diferit de mișcarea de Haskalah și extinderea lui în Austria și Galiția. Congreșele rabinilor reformiști și întemeierea Seminarului Rabinic de la Breslau. Alte seminare rabinice. Relația reformismului religios cu mișcarea de Haskalah. Problema reformismului religios în Rusia. Reacția cercurilor tradiționaliste și apariția ortodoxiei evreiești.</p>	Prelegere	
<p>12. Haskalah, reformismul religios și ortodoxia evreiască în Ungaria și Transilvania. Rabinul Aharon Chorin și opera lui teologică și literară. Rabinul Moshe Schreiber (Chatam Sofer) din Pressburg (Bratislava): reacția lui împotriva Haskalah și a reformismului;</p>	Prelegere	

<p>ultraortodoxismul. Germanizarea și maghiarizarea lingvistică. Rabinul Leopold Loew și revista "Ben Chananja". Congresul evreiesc (1868) și scindarea între ortodoxie și neologism reformist. Literatura ebraică a Haskalah în Ungaria, Transilvania, Slovacia, Croația.</p>		
<p>13. Mișcarea de Haskalah în România: aspecte istorice, literare, religioase. Prima fază a mișcării de Haskalah și a literaturii ebraice a Haskalah în România: Yehudah Barasch, Matitياهو Simchah Rabener, Hillel Kahane, Mordechai Strelisker, Moshe Orenstein, Benjamin Schwarzfeld, Yaakov Korn. Revista literară ebraică "Zimrath HaAretz". Polemicile asupra învățământului; Naftali Popper și rabinul Meir Leibush Malbim. Cea de a doua fază a mișcării de Haskalah în România: interesul pentru istorie și lupta pentru emancipare. Începutul publicisticii evreiești în limba română și a literaturii beletristice scrisă de autori evrei în limba română.</p>	Prelegere	
<p>14. Aspecte ale mișcării de Haskalah și a reformismului religios în colectivitățile evreiești din Europa occidentală: Anglia, Franța, Italia. Întemeierea organizației "Alliance Israelite Universelle" și contribuția ei la difuzarea valorilor Haskalah și modernizării prin educație și presă în rândul evreilor din țările balcanice și orientale. Adolphe Isac Cremieux și Moses Montefiore.</p>	Prelegere	
<p>Bibliografie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ENCYCLOPAEDIA JUDAICA . Ediția 1: 16 volume. Jerusalem, 1970 ; ediția 2: 22 volume. Jerusalem, 2006. (Articole referitoare la mișcarea de Haskalah, literatura ebraică și idiș, țări și localități, scriitori maskili, reformismul religios, studii iudaice, ziare și reviste, organizații evreiești din secolul al XIX-lea). 2. THE YIVO ENCYCLOPAEDIA OF JEWS IN EASTERN EUROPE (Editor: Gershon David Hundert). 2 volume. New Haven – London : Yale University Press, 2008. (Articole referitoare la mișcarea de Haskalah, literatura ebraică și idiș, țări și localități, scriitori maskili). 3. FEINER, SHMUEL: The Jewish Enlightenment. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2004. 		

4. FEINER, SHMUEL: Haskalah and history: the emergence of a modern Jewish historical consciousness. Oxford: Littman Library of Jewish Civilization, 2002.
5. MAHLER, RAPHAEL: Hasidism and the Jewish Enlightenment: their confrontation in Galicia and Poland in the first half of the nineteenth century. Philadelphia: Jewish Publication Society of America, 1985.
6. STANISLAWSKI, MICHAEL: Tsar Nicholas I and the Jews: the transformation of Jewish societz in Russia, 1825-1855. Philadelphia: Jewish Publication Society of America, 1983.
7. KATZ, JACOB: Out of the ghetto: the social background of Jewish emancipation, 1770-1870. New York: Schocken Books, 1978.
8. L"Aliance" dans les communautes du bassin mediterraneen a la fin du 19eme siecle et son influence sur la situation sociale et culturelle. Edites par SIMON SCHWARZFUCHS. Jerusalem: Misgav Yerushalayim, 1987.
9. HALKIN, SIMON: Modern Hebrew literature: from the Enlightenment to the birth of the Stae of Israel: trends and values. New York: Schocken Books, 1970.
10. VARELA MORENO, MARIA ENCARNACION: Historia de la literatura hebrea contemporanea. Barcelona: Mirador, 1992.
11. ALTMANN, ALEXANDER: Moses Mendelssohn: a biographical study. London: Littman Library of Jewish Civilization, 1998.
12. BOURREL, DOMINIQUE: Moses Mendelssohn: la naissance du judaisme moderne. Paris: Gallimard, 2004.
13. STUDIA JUDAICA , vol. VI [Enlightenment (Haskalah) and its impact on Jewish life in Romania. International Conference, Cluj-Napoca, October 22-24, 1996]. Cluj-Napoca, 1997.
14. IANCU, CAROL: Evreii din România (1866-1919): de la excludere la emancipare. Ediția a II-a revizuită și adăugită. București: Hasefer, 2006.
15. ROTMAN, LIVIU: Școala israelito-română (1851-1914). București: Hasefer, 1999.
16. FĂRCĂȘAN, SIMONA: Între două lumi: intelectuali evrei de expresie română în secolul al XIX-lea. Cluj-Napoca: Editura Fundației pentru Studii Europene, 2004.

8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Moses Mendelssohn și mișcarea de Haskalah.	Problematizarea, exemplificarea, dezbateră.	
2. Revista ideologică și literară ebraică "HaMeassef" și importanța sa pentru difuzarea ideilor Haskalah.	Problematizarea, exemplificarea, dezbateră.	
3. Polemica împotriva hasidismului: Yosef Perl și scrierile sale literare satirice ebraice "Megaleh temirim" și "Bochen tzaddik".	Problematizarea, exemplificarea, dezbateră.	
4. Societatea pentru promovarea culturii în rândul evreilor din Rusia ("Chevrath marbeh Haskalah beYisrael") și problema integrării	Problematizarea, exemplificarea, dezbateră.	

economice și a productivizării evreilor.		
5. Apariția reformei religioase, a seminariilor rabinice reformate. Relația reformismului religios cu mișcarea de Haskalah.	Problematizarea, exemplificarea, dezbateră.	
6. Personalități ale Haskalah în România : Yehudah Barasch, Matitiahu Simchah Rabener, Hillel Kahane, Mordechai Strelisker, Moshe Orenstein, Benjamin Schwarzfeld, Yaakov Korn.	Problematizarea, exemplificarea, dezbateră.	
7. Organizația "Alliance Israelite Universelle" și contribuția ei la difuzarea valorilor Haskalah și modernizării prin educație și presă în rândul evreilor din țările balcanice și orientale.	Problematizarea, exemplificarea, dezbateră.	

Bibliografie

1. ENCYCLOPAEDIA JUDAICA . Ediția 1: 16 volume. Jerusalem, 1970 ; ediția 2: 22 volume. Jerusalem, 2006. (Articole referitoare la mișcarea de Haskalah, literatura ebraică și idiș, țări și localități, scriitori maskili, reformismul religios, studii iudaice, ziare și reviste, organizații evreiești din secolul al XIX-lea).
2. THE YIVO ENCYCLOPAEDIA OF JEWS IN EASTERN EUROPE (Editor: Gershon David Hundert). 2 volume. New Haven – London : Yale University Press, 2008. (Articole referitoare la mișcarea de Haskalah, literatura ebraică și idiș, țări și localități, scriitori maskili).
3. FEINER, SHMUEL: The Jewish Enlightenment. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2004.
4. FEINER, SHMUEL: Haskalah and history: the emergence of a modern Jewish historical consciousness. Oxford: Littman Library of Jewish Civilization, 2002.
5. MAHLER, RAPHAEL: Hasidism and the Jewish Enlightenment: their confrontation in Galicia and Poland in the first half of the nineteenth century. Philadelphia: Jewish Publication Society of America, 1985.
6. STANISLAWSKI, MICHAEL: Tsar Nicholas I and the Jews: the transformation of Jewish societz in Russia, 1825-1855. Philadelphia: Jewish Publication Society of America, 1983.
7. KATZ, JACOB: Out of the ghetto: the social background of Jewish emancipation, 1770-1870. New York: Schocken Books, 1978.
8. L"Alliance" dans les communautes du bassin mediterraneen a la fin du 19eme siecle et son influence sur la situation sociale et culturelle. Edites par SIMON SCHWARZFUCHS. Jerusalem: Mișgav Yerushalayim, 1987.
9. HALKIN, SIMON: Modern Hebrew literature: from the Enlightenment to the birth of the Stae of Israel: trends and values. New York: Schocken Books, 1970.

10. VARELA MORENO, MARIA ENCARNACION: Historia de la literatura hebrea contemporanea. Barcelona: Mirador, 1992.
11. ALTMANN, ALEXANDER: Moses Mendelssohn: a biographical study. London: Littman Library of Jewish Civilization, 1998.
12. BOURREL, DOMINIQUE: Moses Mendelssohn: la naissance du judaisme moderne. Paris: Gallimard, 2004.
13. STUDIA JUDAICA , vol. VI [Enlightenment (Haskalah) and its impact on Jewish life in Romania. International Conference, Cluj-Napoca, October 22-24, 1996]. Cluj-Napoca, 1997.
14. IANCU, CAROL: Evreii din România (1866-1919): de la excludere la emancipare. Ediția a II-a revizuită și adăugită. București: Hasefer, 2006.
15. ROTMAN, LIVIU: Școala israelito-română (1851-1914). București: Hasefer, 1999.
16. FĂRCĂȘAN, SIMONA: Între două lumi: intelectuali evrei de expresie română în secolul al XIX-lea. Cluj-Napoca: Editura Fundației pentru Studii Europene, 2004.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

- Disciplina își construiește modelul de analiză și de dezbateri pe principalele lucrări de referință referitoare la mișcarea de Haskalah și formează abilități de comunicare și competențe necesare analizei și reacției critice.

10. Evaluare

Tip de activitate	10.1. Criterii de evaluare	10.2. Metode de evaluare	10.3. Pondere din nota finală
10.4. Curs	Analiza și sinteza conceptelor, evenimentelor și proceselor fundamentale aferente temei cursului.	Scris	50%
10.5. Seminar/ laborator	Elaborarea unei lucrări scrise pe o temă din seminar	Scris	50%
10.6. Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • Prezentarea unei lucrări de 8 pagini. • Nota 5 la examenul scris. 			

Data completării:

Semnătura titularului de curs:

Semnătura titularului de seminar:

...10.05.2018.....

Dr. Maria Radosav

Dr. Maria Radosav

Data avizării în catedră

Semnătura Șefului de departament/ catedră

.....

.....